

Redd Barna

Justis- og Beredskapsdepartement
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo
lovavdelingen@jd.dep.no

24.10.2012

Høringsvar - forslag til endring av definisjonen av når en handling er begått "offentlig" i straffeloven 1902 - ytringer mv. fremsatt på internett.

Vi viser til høringsnotatet og – brev angående endring av definisjon av når en handling er begått «offentlig» i straffeloven 1902 – ytringer mv fremsatt på internett på Justis- og Beredskapsdepartementets hjemmeside.

Redd Barna er en barnerettighetsorganisasjon som særlig arbeider for å sikre barns rett til beskyttelse mot seksuelle overgrep gjennom å styrke samfunnets forpliktelser til å innfri FNs konvensjon om barnets rettigheter. Siden 1996 har Redd Barna hatt et særskilt fokus på seksuelle overgrep i tilknytning til Internett. Vi er særlig bekymret for at overgripere misbruker Internett og ny teknologi til for å produsere, samle og dele overgrepsmateriale, og at overgripere deltar i digitale fellesskap som normaliserer vold og seksuelle overgrep mot barn uten inngripen fra omverdenen, nettaktører og/eller politiet. Redd Barna arbeider også for å forebygge at barn og unge kommer i kontakt med personer som blotter, utøver seksuell sjikane og/eller tvinger og manipulerer barn til å gjennomføre seksuelle handlinger gjennom offentlige og private rom på Internett. En sentral del av Redd Barnas arbeid er å fremme budskap om at handlinger på nettet skal underlegges samme normer og lover som ellers i samfunnet, enten vi driver opplysningsarbeid til barn og foreldre eller arbeider interessepolitisk. Vi arbeider for at alle beslutningstakere i barns liv anser barns sosiale liv på Internett som en naturlig og integrert del av barn og unges oppvekst, der man stiller krav til grenser, kontroll og veiledning på lik linje som man gjør når barna er på andre sosiale og offentlige arenaer.

Redd Barna støtter departementets forslag til endring av definisjonen som har til formål å oppnå at ytringer fremsatt på Internett omfattes av begrepet offentlig i straffeloven av 1902. Det er viktig at samfunnet har muligheter til å straffeforfølge ytringer som er åpne for et større antall personer, uavhengig av om det er trykt eller fremsatt på Internett.

Vi er glade for at selve straffelovens definisjon av offentlig endres, og at det ikke bare tilføyes enkeltbestemmelser.

Behovet for å presisere hva som defineres som offentlig på Internett

Som det framgår av høringsnotatet vil endringen omfatte paragrafer som har til hensikt å beskytte barn under 18 år mot hatefulle ytringer og seksuelle overgrep. Vi mener imidlertid at definisjonen av hva som menes med offentlig på Internett er uklar, og vi mener at departementet bør presisere hva man legger i åpne hjemmesider. Redd Barna mener at ytringer i nettsamfunn, som i prinsippet er åpent for alle og egnet til å nå et større antall personer, men som forutsetter medlemskap og innlogging, bør defineres som offentlig. Vi mener det er nødvendig for å kunne fange opp og ha muligheten til å straffeforfølge ytringer som blant annet er nedfelt i § 202 annet ledd. Studier viser at mesteparten av prostitusjon og bytte og salg av sex under 18 år mindreårige foregår ofte i sosiale nettsamfunn og sjekkerarenaer på Internett, som nettopp befinner seg i gråsonen mellom åpne hjemmesider og lukkede fellesskap på Internett¹. Det er på disse arenaene at personer tilbyr, formidler eller etterspør prostitusjon. Videre er det også i slike fora at barn kontaktes av overgripere som har et seksuelt krenkende språk, som blottet og som ytrer seg på en måte som fører til at barn gjennomfører seksuelle handlinger via nettkontakt. Vi mener derfor det er viktig å definere nettsamfunn som offentlige arenaer, slik at man kan beskytte barn mot ytringer, som kan øke faren for at barn blir utsatt for straffbare handlinger og som i seg selv kan være en krenkelse mot barn.

Videre mener vi at fokus på stedet for når ytringen ble publisert ikke er godt nok tilpasset dagens internettvirkelighet, og det bør tillegges større vekt på den *konteksten* der ytringen blir framlagt enn akkurat hvor man befinner seg når selve ytringen publiseres. Det er blant annet viktig for å kunne fange opp norske overgripere som ytrer seg til et norsk publikum fra utlandet (og eventuelt et utenlandsk nettsted) om prostitusjon og/eller deling av overgrepsmateriale. Det er viktig fordi teknologien gjør det mulig for personer som befinner seg i Norge umiddelbart å handle på bakgrunn av slike ytringer. Det gjelder både med hensyn til å planlegge overgrep på utenlandsreiser og/eller umiddelbart ta kontakt arenaer lett tilgjengelig på nett der man kan begå krenkelser mot barn online, uavhengig av landegrenser.

Videre mener vi at departementet bør øke oppmerksomhet på fellesskap som er åpne for «et større antall personer» som deler og sprer ulovlig innhold i lukkede grupper, selv om gruppene bare er åpne for personer som selv deler overgrepsmateriale. Redd Barna mener arbeidet med å fokusere på hvordan selve ytringene og kommunikasjonen bidrar til å normalisere og eventuelt bidra til at de som deltar i fellesskap utøver enda flere overgrep enn det de hadde gjort uten å ta del i fellesskapene på Internett, bør styrkes.

Konsekvenser av at barn ytrer seg på Internett

Barn og unge i Norge er aktive nettbrukere og ytrer seg i det offentlige rom. Den foreslåtte lovendringen vil også omfatte barns ytringer på Internett, og vi mener det er viktig at det kriminalitetsforebyggende arbeidet har økt oppmerksomhet på sosiale mediers rolle i vold og overgrepssaker. Det gjelder spesielt når ungdom etablerer fellesskap som fremmer en kultur og verdier som står i konflikt med lover og som kan bidra til at andre ungdom blir trigget til å gjennomføre handlinger de ellers ikke ville ha gjort og/eller som fremmer redsel, frykt og utrygghet i barns oppvekst som følge av trusler i sosiale medier på Internett.

Behov for økt innsats for å bekjempe kriminalitet på Internett

For øvrig viser vi til Politijuristenes høring om hvordan kriminalitet på et nytt territorium som Internett, forutsetter et løft i politi og påtalesystemet i Norge, og at det må gjøres en innsats for å gjøre publikums følte og reelle trygghet også mot kriminalitet som begås på og ved internett. Videre trengs

det økt kompetanse i hele politi- og påtale Norge, slik at kriminaliteten blir håndtert lokalt (Politijuristenes høringsuttalelse, referanse SB).

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Marianne Hagen
Seksjonsleder
Norgesprogrammet

Kaja Hegg
Rådgiver
Norgesprogrammet

¹ *Et usynlig marked?* En feltbeskrivelse om gutter, menn og transpersoner som selger sex. ProSenteret 2010. ProSenteret

Rapport UngPro Møtested for jenter. - Et tilbud til ungdom som selger eller bytter sex eller som er utsatt for andre seksuelle krenkelser/overgrep Kirkens Bymisjon 2005-2007, Anne Grytbakk og Jannicke H. Borgstrand